

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 12

БИЛТЕН

ДЕЦЕМБАР 2010

САДРЖАЈ

1. Заштита воћака од глодара - Драгољуб Милосављевић, дипл.инж.....	3
2. Обавештење о предстојећим уредбама – Слободан Јаћимовић, дипл.инж. АЕ.....	4
3. Исхрана крава у периоду засушености – Бобан Росић, дипл.инж.....	4
4. Избор подлога за крушку – Недић Момир, дипл.инж.....	6

ЗАШТИТА ВОЊАКА ОД ГЛОДАРА

Млада стабла воњака су често у јесен и у току зиме изложена оштећењима од глодара, пре свега пољских мишева, волухарица и зечева. Оштећења су обично у зони кореновог система, тако да се млада стабла у току вегетације изненада цела суше. Обично су угрожени засади у близини ливада, пашњака и луцеришта. Посебно су угрожени воњаци где су површине не обрађене, јер опали плодови су храна, у току вегетације и зиме, за глодаре. Опали плодови су мамац за глодаре испод стабала воњака. У недостатку хране глодари се хране корењем воњака, посебно јабука и крушака. Појава гомилица земље тј. хумки (сличних кртичњацима) у току вегетације и у зиму, знак су присуства штетних глодара. Оштећења приземног дела стабла воњака, такође су знак присуства ових штеточина у засадима.

СУЗБИЈАЊЕ:

Сузбијање пољских мишева и волухарица спроводи се у јесен или у зиму, тј. у периоду њихове највеће активности и потребе за храном. Једна од превентивних мера јесте обрађивање земљишта у воњацима, посебно испод стабала, јер се тако уништава и до 90% станишта штеточина. У случају потребе за сузбијањем се користе мамци у облику затрованог зрневља пшенице. Ставља се 5-10 зрна у активне тј. настањене рупе. Да би се препознале активне рупе, дан два пре акције мотиком или дрљачом затворе се све рупе у засаду. Дан два после тога, рупе које су отворене, сматрају се активним и у њих се дубље постављају затровани мамци. После стављања мамака, рупе се затворе. Није дозвољено растурање мамака по површини земљишта, због опасности од тровања животиња, птица и дивљачи.

Препарати који се користе за ову намену су: **CINK FOSFID MAMCI, CINKOSAN, FACIRON MAMCI, BRODISAN-A, DETRIN-A, RATIMOR-PELETE, BRODILON-PELETE, GALIBROM-AB, EKOSTOP D3 GRANULE.**

За заштиту од зечева и срна стабло воњака, пре појаве јачих мразева и снега, треба обавити пластичном фолијом, натрон папиром, тер папиром, старим врећама, саргијом и слично а понекад се може вршити и кречење стабала.

ОПШТЕ НАПОМЕНЕ:

При раду са затрованим мамцима придржавати се препорука произвођача о примени истих, као и мера предострожности уз обавезно коришћење заштитне опреме.

Дипл.инж. Драгољуб Милосављевић
стручни сарадник за заштиту биља

ОБАВЕШТЕЊЕ О ПРЕДСТОЈЕЋИМ УРЕДБАМА

На основу саопштења Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Уредба о регресирању репроматеријала у 2011. години (Очекује се доношење почетком године) Министарство ће за субвенције по хектару прихватити фискалне рачуне који су издати од **01.октобра 2010. године**, а који се односе за набавку **декларисаног семена, дизел горива и минералних ђубрива**. Овим се омогућава поштовање производне године у пољопривреди и требало би олакшати свим пољопривредницима сам поступак прикупљања фискалних рачуна, јер је део репроматеријала купљен у јесен за јесењу сетву.

Други услови који ће важити за добијање субвенција по једном хектару у 2011. години они би требало да буду слични условима који су важили ове године, а који се односе на Уредбу о условима и начину коришћења средстава за регресирање репроматеријала за ратарску и повртарску производњу.

Право на субвенције Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде имаће само **активна** пољопривредна газдинства.

Обнова регистрације пољопривредних газдинстава ће се вршити у периоду од **1. фебруара до 31. марта 2011.** године у Управи за трезор, где су пољопривредна газдинства и регистрована. На основу саопштења министарства, обнова регистрације треба се обавити по поједностављеној процедури, што би требало бити олакшање за пољопривредне произвођаче.

Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде ће у наредном периоду обавестити пољопривредне произвођаче о обнови и регистрацији пољопривредних газдинстава.

Дипл. инг.АЕ Слободан Јаћимовић,
Саветодавац за економију у пољопривреди

СТОЧАРСТВО

ИСХРАНА КРАВА У ПЕРИОДУ ЗАСУШЕНОСТИ

Период засушености представља веома критичну фазу производног циклуса краве. Оптимална дужина периода засушености износи 6 – 8 недеља.

Одговарајућом исхраном крива у овој фази може се:

- повећати количина произведеног млека у току лактације за 300 – 700 кг,
- смањити могоћност за појаву метаболичких болести.

Оброци за исхрану засушених крива треба да обезбеде потребне хранљиве материје за:

- одржавање телесне масе,
- пораст телета,
- надокнаду изгубљене телесне масе која није надокнађена у току задње фазе лактације.

Циљ исхране крава у периоду засушености је:

- засушивање млечне жлезде и регенерација вимена пре телења,
- обезбеђење допунских хранљивих материја за развој ембриона,
- постизање одговарајуће телесне кондиције,
- стимулисање имуног система,
- стимулисање развоја пожељних микроорганизама у румену,
- свођење метаболичких поремећаја на најмању меру.

За успешну превенцију појаве метаболичких поремећаја треба се придржавати следећег:

- контролисати кондицију крава и прилагођавати овај ниво енергије у оброку,
- обезбедити потребе крава у хранљивим материјама,
- не допустити конзумирање сувишних количина калцијума и фосфора,
- ограничити со на 30 г/дан, како би се смањила могућност за појаву едема,
- за исхрану користити сено трава, пошто легуминозе садрже сувишне количине калцијума а мало фосфора.

Да би успели да испунимо све предходно поменуте циљеве, краве у фази засушња треба поделити у две групе, односно хранити у две фазе.

I. Део фазе засушености

1. Траје од момента засушивања па до 21 дан пред телење
2. Краве се морају држати и хранити одвојено. Да би се предупредила појава метаболичких болести неопходно је ограничити прираст на око 400 – 500 г/дан а оцена телесне кондиције треба да порасте са 3,0 на 3,5
3. Конзумирање суве материје се креће око 2% од телесне масе
4. Конзумирање концентрата треба да буде 12-15% од суве материје obroка (1,5-2 кг)
5. Количина концентрата зависи и од кондиције крава
6. Обавезно давати оброк исте структуре као што ће бити у наредној лактацији
7. Силажу целе биљке кукуруза давати у количини од 7-10 кг по крави
8. Силажа обезбеђује енергију, нижи ниво калцијума и поправља укус

II. Део фазе засушености

1. Од 21. дана пред телење до телења
2. Веома критична фаза у којој крава (румен) треба да се припреми за фазу лактације
3. Тело све интензивније расте и захтева све више хранљивих материја
4. Конзумирање суве материје опада на 1,4 до 1,8% од телесне масе
5. Конзумирање концентрата треба да буде 24-30% од суве материје obroка (2,5-4,0 кг)
6. Не додавати со у оброк у случају појаве едема вимена
7. Од додатака се препоручује додавање:
 - Живих ћелија квасца,
 - Ниацина (6 г/дан),
 - Ако је кетоза проблем треба давати неки од препарата на бази пропилен гликола или калцијум пропионата пре телења (КЕТАЛ)

Дипл.инг.Бобан Росић
Саветодавац за сточарство

ИЗБОР ПОДЛОГА ЗА КРУШКУ

Свака калемњена вођна садница се састоји из најмање два дела: подлоге (део биљке који даје коренов систем и део стабла) и племке (накалемљени - надземни део биљке). Од правилног избора комбинације подлоге и сорте у многоме зависи како успех калемљења и квалитет саднице, тако и дуговечност и родност будућег стабла и засада. Подлога може бити по пореклу генеративна (ако потиче из семена) или вегетативна (ако настаје вегетативним умножавањем неког дела матичне биљке). У данашње време се у производњи садница крушке од генеративних подлога најчешће користе сејанци дивље крушке (*Pyrus communis*), док се од вегетативних углавном користе разне селекције које воде порекло од дуње (*Cydonia oblonga*). У новије време се увелико ради на клонској селекцији вегетативних подлога насталих укрштањем гајених сорти крушке.

Сејанци дивље крушке се одлукују великом бујношћу и дуговечношћу стабла. Са сортама крушке ова подлога има добар афинитет. На овој подлози окалемљене сорте су велике бујности, отпорније према мразу и суши и дуговечније али и нешто лошијег квалитета (повећано присуство камених ћелија у месу плода) у поређењу са истим сортама окалемљеним на неку од вегетативних подлога.

Од вегетативних подлога за крушку, код нас су најчешће у употреби дуња МА, дуња БА 29 и дуња МС, док се новије селекције као што су дуња SYDO, ADAMS и друге, тек уводе у производњу.

Дуња МА (QA) – највише распрострањена вегетативна подлога за крушку код нас. Стабла на њој се одликују средњом бујношћу и добром родношћу. Због нешто слабијег укоречавања потребно је гајење уз наслон, јер у противном под теретом рода долази до изваљивања стабала. Са многим сортама ова подлога нема добар афинитет (вегетативну подударност), те се оне на њој морају калемити преко посредника. Осетљива је на висок ниво креча у земљишту.

Дуња БА 29 – настала је у огледној станици у Анжеру (Француска) као клон тзв. провансалске дуње. Одликују је толерантност на кречна земљишта и већа компатибилност са сортама крушке. Веће је бујности од дуње МА за око 10% и боље се укоречава.

Дуња МС (QC) – Осетљивија је на мразеве, али и отпорнија на сушу од дуње МА. Слабе до средње бујности, 15-20% мање бујности од дуње МА. Одговарају јој густи склопови, али је потребан наслон.

Дуња SYDO – Француска селекција. Одлично се ожиљава, добра је за дубока, растресита и плодна земљишта. Веће је толерантности на кречна земљишта од дуње МА. Даје средње бујна стабла веома добре родности. Потребан је посредник јер нема са свим сортама добар афинитет.

Дуња ADAMS – Белгијска селекција. Одлично се ожиљава, толерантна на различите типове земљишта, али је осетљива на вишак креча као и дуња МА. Боље је компатибилности са сортама крушке, стабло је мање бујно и раније улази у период плодоношења.

Pyrodwarf (Rhenus 1) - настао у Газенхајму у Немачкој укрштањем сорти крушке (*Old Home x Louise Bonne d'Avranc*) и каснијом клонском селекцијом. Ову подлогу карактерише одлична компатибилност са гајеним сортама крушке. Стабла окалемљена на овој подлози су 60 % мање бујности у односу на сејанац дивље крушке. Одлично се укоречава те стабла не захтевају наслон.

Од перспективних подлога за крушку треба још поменути подлоге из серије FOX створене у Италији (Болоња), чије селекције FOX 11 и FOX 16 одликује добра компатибилност са гајеним сортама крушке, мала бујност стабла, добра родност као и одличан квалитет плода и серије Brossier (Немачка) међу којима је најинтересантнији клон RV 139 који се карактерише изразито малом бујношћу.

Дипл.инж.Момир Недић

✱